

Negi tokiam leidžia formuoti jaunuosius katalikų teologus?!

arba interviu su Benu

“Neformalai.lt” (<http://neformalai.blogspot.com>), 2009-10-29

*Pagaliau kalbinu žmogų, kuris yra giliai tikintis krikščionis ir tuo pačiu - nepataisomas neformalas. Tai **Benas Ulevičius**. Net sunku susigaudyti, kas ir kaip šiame žmoguje dera. Kai kurie faktai: Benas indėnistas, metalo grupės "[Quest Rising](#)" lyderis, į akis krentančia išskirtine šukuosena (kartais ir rūbais), apsigyvenęs kažkur atokiai vienkiemyje, kažkada buvęs radikalių evangelinių pažiūrų pilietis. Neseniai dar įkūrė internetinį forumą keistu pavadinimu "[Army 777](#)".*

Ir tas pats Benas yra Vytauto Didžiojo Universiteto Katalikų teologijos fakulteto dekanas. Tai žmogus, kurio pasisakymai kartais nuskamba katalikiškumo prasme konservatyviau už daugumos kunigų požiūrį. Tas pats neformalas yra Radijo stoties "Marijos radijas" laidų vedėjas. O ir šiaip retas didesnis katalikiškas jaunimo renginys apseina be Beno. Jo straipsniai ne naujiena internete, buvo ir ne vienas interviu. Bet čia aš, kaip geram senam draugui, galiu užduoti ir blogų (nepatogių) klausimų. Tikiuosi, sulauksim labai įdomių atsakymų.

Benai, žinau vieną, man nesuvokiamą dalyką iš tavo vaikystės ir paauglystės. Tu per dienas, berods po šešias valandas, grieždavai smuiku. Šioje srityje galėjai pasiekti aukštumų, o po to atradai gitarą ir sužinojęs kelis arkordus (o gal be jų) pradėjai ją barškinti. Kaip tu pasiryžai iškeisti garbingą smuiko skambesį į gitaros stygų barškinimą? O ir iš esmės, vietoj gražios karjeros scenoje, kažkada buvai pasišovęs tapti kunigu? Kaip tu tai gali paaiškinti?

Na, smuiku grieždavau gal ir ne šešias valandas, bet tikrai daug. Sekėsi puikiai. Artimieji netgi, padarę rinkliavą, nupirko man labai brangų instrumentą. Grojau Vilniaus muzikos akademijos (tuomet – konservatorijos) Sauliaus Sondeckio studentų orkestre. Ateitis atrodė visiškai aiški. Kas viską pakeitė? Esu maksimalistas. Iš gyvenimo norėjau visko arba nieko. Studijuodamas akademijoje pasigedau kažko “dar daugiau”. Muzika svaigino, bet jaučiau, kad yra kažkas dar didesnio, svaigesnio, gražesnio už ją. Kai tai supratau, nurimti jau negalėjau. Ėmiau ieškoti to maksimumo. Tas maksimumas buvo Dievas. Tada ir pasišoviau tapti kunigu. Seminarijoje netikėtai tapau kraštutinių pažiūrų evangeliku. Dar po poros metų jau nežinojau kas esąs, kuriai denominacijai priklausau, tad seminariją palikau. Kelias atgal į sąmoningą katalikybę buvo ilgas, nelengvas, tačiau tikras.

Kaip nuo smuiko perėjau prie gitaros – kita istorija. Ir vėl tas maksimalizmas :). Juk šešios stygos geriau nei keturios (juokauju). Šiaip perėjimas nebuvo nesunkus – pagriežus smuiku, gali nesunkiai išmokti groti kone visais pasaulio instrumentais. Roko muzika pakerėjo paauglystėje. Ji skambėjo ekstremaliai, šokiravo suaugusius. Nebuvau depresuotas ar piktas, tiesiog nekenčiau glostymo pagal plauką, pataikavimų, suaugusiųjų vidutiniškumo politikos – “neišsišok, gyvenk ir atrodyk kaip visi”. Tai buvo rėmai, kuriuos norėjau sulaužyti. Sunkusis rokas tam labai tiko. Dvyliktoje klasėje sukūriau savo metalo dainų albumą. Įrašinėčiau muziką namuose, pasitelkęs tėvų juostinius magnetofonus ir pigius „Casio“ elektrinius vargonėlius. Muzika išėjo juokinga, tačiau visi tekstai keikė susitaikėliškumą, snobizmą, kvietė į kovą, ragino kraupinti “kostiumuotus pižonus ir išsipudravusias damas” :). Buvo ir visai beprasmių tekstų apie mirtį, kraują ir kitus klaikalus. Reikėtų testamente įrašyti, kad šį albumą leistų per mano laidotuves. Tuomet visi bent jau skaniai pasijuoktų. Ligi tol nederįčiau jo kam nors pademonstruoti :).

Įdomu tai, kad mano kelias prie sunkiosios muzikos klotas popso plytelėmis. Vaikystėje buvau formuojamas kaip klasikinės muzikos ambasadorius. Populiariąją muziką niekinau ir laikiau neverta dėmesio. Prisimenu tą dieną, kai pusbrolio namuose išgirdau švedų grupę ABBA. Mane apėmė baimė. Su siaubu supratau, kad tirpstu nuo to, ką girdžiu. Pasiskolinu albumą. Namuose kurį laiką kovojau su savimi. Norėjau klausyti tos vienos plokštelės visą dieną, maniau, kad tai nenormalu, netgi tikėjau, kad tokia muzika daro žalą organizmui ir psichikai. Juokinga, ar ne? Tuomet man, trylikamečiui, juokinga nebuvo. Jaučiausi išduodąs visus ligtolinius klasikinės muzikos idealus. Kaip perėjau prie sunkiosios muzikos, tiksliai net neprisimenu. Pakerėjo grupės KISS įvaizdis. Ir gitaromis apsiginklavę vaikinai darė įspūdį – gitara tartum kulkosvaidis, tik su stygom :). Prisimenu, kartą dėl kojos traumos turėjau vaikščioti su ramentais. Vos likdavau vienas namuose – užleisdavau visu garsu KISS'us ir "grodavau" su ramentu iki devynių prakaity. Va taip gimsta gitaristai :).

Taigi mokykloje mano identitetas buvo tikrai keistokas – tebegrojavu smuiku, kartu buvau paniręs į metalo muziką, pirmasis mokykloje išsikovojo leidimą nešioti ilgus plaukus (tuomet tai nebuvo leidžiama), pamokų metu piešdavau kaukoles su klaikiomis iltimis ir šikšnosparnių sparnais, namuose kūriau savo pirmąjį metalo albumą, kartu ruošiausi jaunųjų smuikininkų konkursams, kasdien meldžiausi Bažnyčioje, vakarais spausdindavau katalikiškas knygeles, kuriose buvo įrodinėjama, kad Dievas egzistuoja, piešdavau tom knygelėm viršelius, po to dalindavau jas mokytojams ir draugams. Kažkaip visa tai manyje ne grūmėsi, bet sąveikavo. Buvau pilnas daugiropo džiaugsmo, optimizmo ir kūrybingumo.

Vienas iš tavo senų pomėgių - indėnizmas, kitaip sakant, domėjaisi ir kopijavai Šiaurės Amerikos indėnų kultūrą. Ar vis dar tebesi indėnistas? Visiems žinoma, kad tai pagoniška kultūra. Kaip, būdamas krikščioniu, sugebėjai tuos pomėgius išlaikyti? Kaip tai suderinai? Ar tai turėjo įtakos renkantis katalikybę ar evangelikų tikėjimą?

Aha, pamiršau paminėti indėnus. Tai dar vienas dalykas, kuriuo degiau nuo ankstyvos paauglystės. Vėliau suradau bendraminčių, degėme kartu, studijuodavome jau daug rimtesnes knygas, vykdavome į didelius indėnistų susitikimus Rusijoje, patys panašiai stovyklaudavome. Mums tai nebuvo žaidimas, bet tikras savęs ir savųjų šaknų ieškojimas. Nemėgome miesto, civilizacijos vingrybių, tikėjome, kad tai gniuždo žmogiškumą, idealizavome gentinę santvarką,

archainę visuomenę. Paauglystėje labiausiai traukė romantiškas ir gamtiškas indėnų įvaizdis. Norėjau kuo mažiau laiko praleisti mieste, gyventi miškuose, suprasti gamtos paslaptis. Kartu buvau neabejingas ir indėnų karių narsai, įspūdj darė tam tikras kario garbės kodeksas, gyvenimo gamtoje romantiškas rūstumas.

Vėliau domėjimasis indėnais įgijo kitą atspalvį. Minėjau, jog porai metų buvau karštai paniręs į kraštutinį protestantizmą, tikėjau, kad popiežius antikristas ir pan. :) Vis dėlto niekaip negalėjau susitaikyti su tokios krikščionybės antropocentrizmu. Tik aš ir Jėzus? Tik mano nuodėmės ir Jėzaus atleidimas? Šiame paveiksle labai trūko kūrinijos. Nejaugi Dievo išganymo planas toks siauras? Nesakau, kad visa evangeliška krikščionybė tokia. Tačiau būtent taip ją tuomet supratau. Na, o indėnų pasaulėžiūroje kūrinijos buvo daug. Dangaus kūnai, pasaulio šalys, augalai, gyvūnai – visa gyvena kartu su žmogumi ir yra su žmogumi susiję. Tad tuo metu indėnų pasaulėžiūra užpildė spragą mano nepilname krikščionybės paveiksle. Tik vėliau susidūriau su Bažnyčios Tėvų raštais ir liturginiais tekstais. Ten kryžius lyginamas su gyvybės medžiu, saulė ir mėnulis, žvaigždės, augalija, gyvūnija aiškiai įtraukti į išganymą, yra Dievo mintyje. Kitaip tariant, atradau, jog krikščionybė tikrai kalba apie visą kūriniją, ne vien žmogų, nėra siaura. Bet ir ligi tol, domėdamasis indėnais, nebuvau tapęs “pagonimi”. Save laikiau “indėnišku krikščionimi”. Mano Biblija buvo apsiuvinėta indėniškais karoliukais, prieš skaitydamas ją, apsismilkydavau pelyno dūmais (indėniškas apsivalymo simbolis), savo krikščioniškas šventybes vyniodavau į raudoną audeklą ir pan. Kažką panašaus randame ankstyvojoje krikščionybėje – katakombų piešiniuose gausu antikos mitologinių vaizdinių. Pirmiesiems krikščionims pagoniškų mitų figūros tapo Kristaus ir Dievo karalystės simboliais.

Ar domėjimasis indėnais turėjo įtakos renkantis katalikybę? Manau reikėtų klausti kitaip. Krikščionybę žmogus renkasi, suvokęs kad Evangelija yra tiesa. Tuomet ši Evangelija gyvena žmogaus gyvenime ir kažkiek nuspalvinama tuo, koks žmogus yra. Imperatorių rūmuose ji – paaukuota ir triumfališka, liaudies pamaldume – puošni gėlėmis ir jausmingomis giesmėmis, mokslininko krikščionybė apipinta argumentais, menininko gyvenime – estetiška, indėno gyvenime – „indėniška“. Sakome, kad mes turėtume taikytis prie Evangelijos. Tai tiesa. Tačiau kultūrinė Naujojo Testamento išraiška yra judėjiškai – helenistiškai – romėniškai. Kodėl? Nes būtent tokie žmonės tokiems žmonėms tuomet Evangeliją skelbė. Kai Evangelija skelbiama tokiems kaip mes, ji savaime praranda kažkiek savo judeo-helėno-romėniškumo, tampa “mūsiška”. Tokia įsikūnijimo tikrovė. Krikščionybė tampa raktu ne tik į nepajudinamą bendrą visuotinę tiesą, bet ir į kiekvieno žmogaus konkretaus gyvenimo pilnatvę. Evangelija pagerina ir apvalo viską kas mumyse yra, visa, kas mumyse gera, išlieka, tik dar praturtėja. „Pasirinkau“ katalikybę, nes, mano manymu, ji labiausiai atitiko Evangeliją. Tuomet viskas, kas neatitiko katalikybės, iš mano gyvenimo turėjo išnykti. O tikėjimo išraiška – indėniška ar lietuviška, liaudiška ar miestietiška, pankiška ar formali – visada yra antrinis dalykas. Evangelijos išraiškos gali būti margos kaip genys, pati Evangelija nesikeičia.

Kai pas katalikus dar ne visi drįso giedoti giesmes pritariant gitaroms, tu pradėjai drebinti katalikiškas auditorijas metalo muzikos koncertais. Derinys tam laikui buvo nerealus. Klierikas metalistas. Ar tai atgijo vaikystės siekis išgarsėti scenoje, ar turėjai kitų tikslų? Kaip tu buvai pasitiktas su tokia naujove Lietuvoje?

Mokydamasis seminarijoje, jaučiau, jog krikščionybės žinia – galinga, audringa, keičianti gyvenimus. Metalas irgi buvo tokia muzika – galinga, audringa, ir (bent jau mano atveju) keičianti gyvenimą. Man atrodė labai natūralu, kad tie du dalykai turi labai derėti. Tuomet (maždaug 1993 m.) krikščionybė buvo siejama tik su vargonine muzika. Gitara krikščionybėje buvo stulbinanti naujiena. Turbūt esu toks žmogus, kuris mėgsta žengti į nežinomas žemes. Tad leidausi į nuotykių. 1993 m. su dviem merginomis subūrėme ROCK OF SALVATION, pradėjome repetuoti. Po trijų mėnesių Kretingoje pas brolius Pranciškonus įvyko pirmasis pasirodymas. Visi mus priėmė entuziastingai. Na, o tu, kurie piktintųsi, tokiuose renginiuose dažniausiai nebūdavo. Taigi problemų beveik nekildavo :). Įdomu tai, kad didesnis pasipriešinimas krikščioniškam rokiui kyla šiandien, kai katalikai naujai atranda tradicinio pamaldumo gėrį. Rokas laikomas destruktvyvia šėtono muzika. Tad šiandien tenka daug dažniau „pasiaiškinti“ kas mes tokie, kodėl [QUEST RISING](#) groja sunkią muziką. Dažniausiai skubu užtikrinti, kad nesikėsinau į bažnyčios erdvę. Rokas – scenos muzika, bažnyčioje jis visad skamba kaip nesusipratimas. Nereikia painioti bažnyčios su scena, liturgijos su koncertu.

Nesenai įkūrei internetinį forumą "[Army 777](#)". Gal ruošiesi atgavinti kryžiaus žygių tradiciją?

Forumą [army777.lt](#) įkūriau ne vienas, bet su šaunia administratorių ir moderatorių komanda. Idėja brendo ilgai. Kiekvienas susitikimas su jaunais tikinčiais neformalūs buvo žingsnis į forumo idėją. Mačiau, jog neformaliųjų judėjimų dalyviai išsiskiria iš bendraamžių ne vien išvaizda, bet ir kitaip kelia klausimus, diskutuoja kitomis temomis. Ši patirtis subrandino forumo viziją. Taigi

forumo kūrėjais tam tikra prasme reikėtų laikyti visus krikščionis neformalus :). Kaip minėjai, forumo idėja ir pavadinimas – karingi. Karinę simboliką pasirinkome sąmoningai. Neformalai daug aštriau išgyvena mūsų visuomenės veidmainiškumą, susitaikėliškumą. Neformalai kitaip rengiasi ir elgiasi, pabrėždami, kad nėra pilkos apsnūdusios masės dalis. Visa karinė ARMY 777 atributika simbolizuoja dvasinę kovą prieš blogio jėgas. Toks metodas egzistuoja nuo pat krikščionybės pradžių. Jo mokytojas – apaštalas Paulius. Jis dvasinius krikščionio ginklus lygina su romėnų armijos kareivio ginkluote. Apie tai galima paskaityti laiške Efeziečiams 6 skyriuje. Apie tai kalbame ir ARMY 777 forume, skiltyje „ARMY 777 kodeksas“.

Benai, man vis niekaip neišku, kaip Katalikų bažnyčios hierarchai tau galėjo patikėti tokias aukštas pareigas teologus ruošiančioje įstaigoje. Nepaisant tavo visų keistų įvaizdžių, tu kažkada dar buvai radikalių evangelinių pažiūrų ir tai hierarchams nėra paslaptis. Kaip tau pavyko įgauti jų pasitikėjimą? Ir kaip tu pats suderini savo neformalumą su šiomis, sakyčiau, pakankamai formaliomis vadovo pareigomis? Ir iš esmės, ką tu ten veiki?

Man pačiam tai mįslė :). Tiesa, esu parašęs dvi mokslines knygas apie Bažnyčios liturgiją – gal čia glūdi paslaptis? Nepaisant to, esu neformalas su audringa praeitimi, šiandien – kiek keistokos išvaizdos gyvai tikintis katalikas. Gal tai įrodo, kad mūsų hierarchai – gyvi ir nevengia tikėjimo bei pasitikėjimo nuotykių? Gal dažnai susidarome apie hierarchus klaidingą nuomonę? Pastebėjau, kad, bent jau Kauno arkivyskupijoje aukštas pareigas užima gyvo tikėjimo žmonės. Aš ne išimtis. Kita vertus, Dievas taip pat turi jumoro jausmą, jo keliai nežinomi. Visada tikiu, jog Dievo valia stipresnė už žmonių politiką. Kai mums sunku suprasti, kodėl vienas ar kitas žmogus (ar mes patys) atsidūrė ten, kur yra, greičiausiai tame esama Dievo valios veikimo.

Ką veikiu būdamas dekanu? Stengiuosi, kad studentai pažintų tą gyvą tikėjimą, kurį pažinau aš pats. Kad studijos nesibaigtų knygų skaitymu, bet susitikimu su Gyvuoju Dievu. Turiu kolegų – dėstytojų ir studentų, kurie dega dėl to paties. Ar mums sekasi? Ateikite į svečius ir pažiūrėkite :).

Kaip vertini Bažnyčių Lietuvoje? Domintų tavo samprotavimai tiek apie katalikų, tiek apie evangelinių bažnyčių pokyčius per pastaruosius dešimtmečius. Kas galėtų būti kitaip?

Nedaug galiu pasakyti apie protestantų bažnyčias. Čia mano vertinimas būtų išorinis. Na, o Katalikų bažnyčia Lietuvoje akivaizdžiai praturtėjo formomis, išraiškos priemonėmis. Daug tokių neformalų,

kadaise karštai atsivertusių ir dalyvavusių evangelizacijose, piligriminiuose žygiuose, Biblijos ir maldos grupėse, šiandien jau vadovauja kitiems, užima svarbias pareigas, o kai kurie iš jų tapo kunigais. Tokie žmonės daro Bažnyčią gyvą ir traukia kitus prie Evangelijos.

O apskritai katalikų ir protestantų santykiuose vis dar trūksta atvirumo, geranoriškumo, noro vieni kitus suprasti. Nesikišti į vieni kitų gyvenimus, nerodyti atviro priešiško yra gražu, tačiau to neužtenka. Ypač dabar, kai gyvename Europos sąjungoje, kai mums bus nuolat primetami nemoralūs įstatymai, krikščionys turi mokytis veikti kartu. To tikrai prireiks. Tačiau kai susitinka skirtingų bažnyčių krikščionys, pirmiausiai juos šokiruoja vieni kitų skirtingumas. Skiriasi garbinimo būdai, požiūris į pasaulį, Dievą, žmogų. Jei išmoksime į šiuos skirtumus žvelgti su pagarba, tartum į skirtingas krikščioniškas tradicijas, kaip į gražią įvairovę, pradžiuginsime Dievą ir žmones. ARMY 777 forumas turėtų suvienyti bent jau krikščionis neformalus.

Tiesą sakant, seniai nesame normaliai bendravę. Manau, per tą laiką daug įdomių dalykų tavo gyvenime yra nutikę, o ir tavo pažiūros neišliko statiškos. Gal galėtum įvardinti svarbesnius pokyčius?

Senstu :). Taigi vis labiau mokausi atskirti nesvarbius dalykus nuo svarbių, esminius nuo neesminių. Tai labai padeda bendraujant su žmonėmis, savimi ir Dievu. Turbūt įgyju vis daugiau atleidimo, neskubu vertinti žmonių pagal kepurę. Tikėjimo kovoje taip pat vis labiau dėmesio kreipiu ne į atskiras smulkmenas, bet į pagrindines dorybes: ištikimybę, tvirtumą, nusižeminimą, gailestingumą, dosnumą, dievotumą. Esu ir toliau silpnas žmogus, tačiau Dievas padeda gyventi vis tikresnį gyvenimą.

Mano pažiūros dabar? „Stok į Šviesos pusę, antraip nuvysi tartum gėlė be saulės“. Tokia mano ideologija, devizas. Nėra jokio kito kelio, jokio kito pasirinkimo – tik šie du. Viskas, ką darome, ką galvojame, ko siekiame, pastūmėja mus į gyvastį arba į amžiną šaltį ir tamsą.

Kiek tave pamenu, visada turėdavai vis naujų idėjų, vis naujų planų. Kokie planai tavo gyvenime dabar (trumpuoju ir ilguoju laikotarpiu)? Ir pabaigai - tai ar ruošiesi kada tapti "normaliu" žmogumi?

Artimiausi planai – nesudilti nuo daugybės darbų ir veiklos barų. Širdyje verda daug kūrybinių projektų. Jau šią akimirką galėčiau nesustodamas įrašyti dar kelis albumus ir parašyti penkias knygas, sukurti keliolika plakatų ir interneto erdvių :). Tačiau tenka viską daryti iš eilės, nesu visagalis, o kadangi nesu ir amžinas, turbūt ir anapilin iškeliausiu žinodamas, kad visų kūrybinių troškimų įgyvendinimas – tik Dieve. Artimiausias planas – kuo greičiau išleisti naują QUEST RISING albumą, kurio įrašymo darbai užtruko. Po to įrašyti dar vieną, ir dar vieną, ir dar vieną... :)

Ar ruošiuosi tapti „normalus“? Žuvis nejaučia savo šlapumo, o „nenormalus“ nejaučia savo nenormalumo. Net nežinau, ką reikštų „tapti normaliu“? Nusikirpti plaukus? Klausyti įprastų radijo laidų, skaityti laikraščius rytais ir gerti degtinę vakarais? :) Kur normalumo kriterijus? Svarbiausia būti tikru. O „tikru“ žmogų padaro „tikras“ santykis su Dievu. To sau bei tau ir linkiu :).

Dėkui, Benai, už atvirus ir įdomius atsakymus. Būtų įdomu ir daugiau tave "patardyti" įvairiais klausimais, bet šį kartą jau pagailėsiu tavęs :)

PS. Turiu žinių, kad esant reikalui Benas pratęs diskusiją komentaruose. Taigi, drąsiau jei kas turite kokių klausimų ar pastabų.

Kalbino Joakimas (Robertas Audėjus).